

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ, ОБЛІКУ
ТА АУДИТУ**

**КАФЕДРА ФІНАНСІВ, БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ ТА
СТРАХУВАННЯ**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ПІДГОТОВКИ ТА ЗАХИСТУ
КУРСОВОЇ РОБОТИ**

з дисципліни
«ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ»

для здобувачів вищої освіти
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
першого (бакалаврського) рівня
освітньо-професійної програми
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Київ 2023

Ковернінська Ю. В. Методичні рекомендації щодо підготовки та захисту курсової роботи з дисципліни «Фінансовий аналіз» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»: методичні вказівки. / Укладач Ю. В. Ковернінська. Київ: НАСОА, 2023. 45 с.

Рецензенти:

Бондарук Т. Г., завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування, доктор економічних наук, професор.

Пархоменко В. В., кандидат економічних наук, доцент, декан фінансово-економічного факультету.

Затверджено на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Протокол від «12» вересня 2023 року №2

Схвалено Вченою радою фінансово-економічного факультету НАСОА

Протокол від «22» вересня 2023 року № 2

Методичні рекомендації призначені для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування». Містять структуру, орієнтовну тематику та рекомендації щодо підготовки, оформлення та захисту курсової роботи. Основна мета методичних вказівок – надати методичну допомогу здобувачам вищої освіти в організації науково-дослідницької діяльності та забезпечити єдині критерії оформлення і захисту курсової роботи із навчальної дисципліни «Фінансовий аналіз».

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
1. Структура курсової роботи та вимоги до змісту.....	7
2. Порядок виконання курсової роботи.....	12
3. Вимоги до оформлення курсової роботи.....	14
4. Порядок захисту курсової роботи.....	24
5. Критерії оцінки виконання курсової роботи.....	30
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	34
ДОДАТКИ.....	36

ПЕРЕДМОВА

Важливим інструментом забезпечення реалізації практичних аспектів підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 07 «Управління та адміністрування» освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування» усіх форм навчання є виконання курсової роботи з дисципліни «Фінансовий аналіз».

Курсова робота з дисципліни «Фінансовий аналіз» є однією з форм самостійної роботи здобувачів вищої освіти та важливою науковою роботою, що виконується здобувачами вищої освіти самостійно. Тематика курсових робіт розробляється викладачем – керівником роботи, затверджується на засіданні кафедри і підлягає перегляду не рідше одного разу на два роки.

У процесі написання роботи під керівництвом викладачів здобувачі вищої освіти опановують як загальнонаукові, так і спеціальні методи наукового пізнання та набувають вміння проведення наукового дослідження. Написання курсової роботи має допомогти перевірити навички збирання, аналізу та інтерпретації інформації з джерел й літератури, вміння формулювати висновки та пропозиції.

Метою виконання курсової роботи з дисципліни «Фінансовий аналіз» є активізація засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичних знань, опанування методів та прийомів у сфері фінансового аналізу, формування у них здатності до самостійної роботи з нормативно-правовими актами, навчальною на науковою літературою та практичних навичок щодо інтерпретації результатів аналізу фінансової звітності підприємства, формування аналітичних висновків про різні аспекти фінансового стану підприємства та результати його діяльності.

Основними *завданнями* курсової роботи є:

– з'ясувати теоретичні засади фінансових категорій та опанувати методичний інструментарій проведення їх фінансового аналізу в рамках обраної теми курсової роботи;

- аналіз зібраного й обробленого практичного матеріалу по темі курсової роботи на прикладі конкретного підприємства;

- пошук обґрунтованих шляхів (способів, методів) поліпшення аналітичної роботи на підприємстві та діяльності підприємства в цілому.

У процесі роботи здобувач вищої освіти вдосконалюють і розвивають такі навички і вміння:

- самостійно формулювати проблему дослідження;
- визначати мету, основні завдання, предмет, об'єкт та методи дослідження;

- здійснювати пошук і обробку релевантної наукової інформації;
- логічно і аргументовано формулювати свої думки, пропозиції, висновки;

- правильно оформляти науково-довідковий матеріал;
- публічно захищати підготовлену роботу (робити наукові повідомлення, відповідати на запитання, захищати свою точку зору тощо).

Процес написання, оформлення та захисту курсових робіт з навчальної дисципліни ОК 29 «Фінансовий аналіз» спрямований на формування елементів наступних компетентностей та результатів.

Загальних компетентностей:

ЗК6. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні спеціальних компетентностей:

Спеціальних компетентностей:

СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

Програмних результатів навчання:

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т. ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

ПР16 Застосувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

З метою підвищення якості виконання здобувачами вищої освіти курсової роботи розроблено Методичні вказівки, що призначені для підготовки курсових робіт здобувачів усіх форм навчання Національної академії статистики, обліку та аудиту з навчальної дисципліни «Фінансовий аналіз». Методичні рекомендації забезпечують єдність вимог, щодо змісту, якості й оформлення та захисту курсових робіт. Ключове завдання методичних вказівок полягає в наданні необхідної методичної допомоги здобувач вищої освіти у якісному проведенні наукового дослідження. Методичні рекомендації визначають порядок розробки завдань, планування структури, обсягу, змісту й оформлення курсової роботи, строки її підготовки, подання до захисту й організації захисту, а також відповідного контролю й допомоги здобувачами на всіх етапах їх роботи над курсовою роботою.

1. СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ ТА ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ

Структура курсової роботи включає:

- титульний аркуш (зразок в додатку А);
- завдання для виконання курсової роботи (зразок в додатку Б);
- відгук керівника (зразок в додатку В);
- зміст роботи (зразок в додатку Г);
- вступ (зразок в додатку Д);
- основна частина (перший, другий та третій розділи)
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

До змісту курсової роботи ставляться наступні вимоги: послідовний та логічний характер викладення матеріалу та завершеність викладення кожної думки; матеріал повинен мати системний характер; поділ матеріалу для кращого сприйняття відповідно до логіки викладення на окремі абзаци, підрозділи та розділи; уникнення повторів матеріалу.

Титульний аркуш є першою сторінкою курсової роботи. Він повинен містити назву закладу вищої освіти, назву кафедри, тему курсової роботи, шифр і назву спеціальності, прізвище та ініціали автора, прізвище та ініціали керівника та інші елементи відповідно до встановленої форми.

Завдання до виконання курсової роботи заповнюється здобувачем вищої освіти після вибору теми курсової роботи та підписується керівником курсової роботи та здобувачем.

Рецензія (відгук) на курсову роботу заповнюється керівником.

Зміст наводиться на початку курсової роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів та підрозділів, а саме: вступ, висновки, додатки, список використаних джерел та ін.

Вступ. Обсяг цієї частини 1-2 сторінки, містить наступні структурні елементи: актуальність теми; мета і завдання дослідження; об'єкт

дослідження; предмет дослідження; методи дослідження; інформаційна база дослідження.

Актуальність теми. Шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими підходами до розв'язання проблеми (дослідження) обґрунтовують актуальність та доцільність роботи. Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить кількома реченнями висловити головне – сутність наукового завдання.

В рамках розкриття актуальності доцільно окремим абзацом(-ами) розкрити *ступінь наукової розробленості даної теми*, що передбачає здійснення огляду науковців, які працюють над такою проблемою та розробленість теми дослідження в сучасних умовах. Мають бути відзначені вітчизняні та зарубіжні вчені, що досліджували проблеми та які результати були отримані. Роботи авторів, на прізвища яких є посилання в тексті курсової роботи, повинні бути у списку використаних джерел.

Мета і завдання дослідження. Після обґрунтування актуальності вибраної теми необхідно сформулювати мету роботи та виділити ті завдання, які потрібно вирішити для досягнення поставленої мети. Не слід формулювати мету як “Дослідження ...”, “Вивчення ...”, тому що ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету.

Метою курсової роботи є очікуваний кінцевий результат, який зумовлює загальну спрямованість і логіку дослідження (теоретичного або прикладного), до відповіді на запитання “Для чого проводяться дослідження”. У завданні дослідження формулюються завдання, на які слід дати відповіді для реалізації мети дослідження і розкривають зміст предмет дослідження. Конкретні завдання, які будуть вирішуватися відповідно до визначеної мети: “вивчити”, “виявити ...”, “виділити ...”, “визначити ...”, “виробити ...”, “відпрацювати ...”, “дати прогноз ...”, “запропонувати ...”, “здійснити ...”, “обґрунтувати ...”, “описати ...”, “охарактеризувати ...”, “передбачити ...”, “проаналізувати...”, “покращити ...”, “поширити ...”, “розкрити ...”, “розробити ...”, “удосконалити ...”, “узагальнити ...”, “уніфікувати ...” та ін.

Формулювати завдання слід точно і чітко, оскільки опис їх вирішення повинен становити зміст розділів роботи.

Після формулювання мети і завдань дослідження у курсовій роботі визначаються об'єкт і предмет дослідження.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення.

Предмет дослідження – це найбільш значущі властивості чи частина об'єкта та сфера його діяльності, на яку спрямовано основну увагу дослідника. Предмет дослідження відповідає на запитання: “що вивчається”, визначає тему курсової роботи. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Предмет дослідження – це більш конкретна характеристика визначених аспектів об'єкта. Предмет дослідження є більш вузьким поняттям, чим об'єкт. Предмет є частиною, елементом об'єкта.

Методи дослідження як інструмент знаходження фактичного матеріалу – обов'язкові елементи вступу до курсової роботи і необхідна умова досягнення поставленої мети. Перераховувати їх потрібно у взаємозв'язку зі змістом роботи, коротко по суті визначаючи, що саме досліджувалось тим чи іншим методом. Це дасть можливість зрозуміти чи коректним є вибір саме цих методів. Серед найпоширеніших можна назвати загальнонаукові та спеціальні методи досліджень, основу яких становлять системний аналіз, історичний і діалектичний методи, індукція й дедукція, аналіз і синтез, абстрагування, моделювання, прогнозування, експертиза тощо.

Основна частина курсової роботи складається з трьох розділів та в загальній сумі мінімум шести підрозділів. Кожен розділ розпочинається з нової сторінки. Обов'язковим елементом кожного розділу є формулювання в кінці окремим абзацом підсумків зі стислим викладенням наведених у розділі наукових і практичних результатів.

У *першому розділі* курсової роботи висвітлюють основні теоретичні та методичні положення обраної теми дослідження. Здійснюють розгляд сутності питання, що досліджується, його значення, класифікаційні характеристики, історія, методичні підходи тощо. Дається коротка характеристика ступеня розробленості окремих аспектів проблеми (об'єкта). При цьому обов'язковим є порівняння точок зору представників різних наукових шкіл, з посиланням на джерела. Важливо обґрунтувати власну точку зору стосовно розглянутих теоретичних положень. Обґрунтовується вибір методики й конкретних прийомів роботи здобувача вищої освіти, яка буде використовуватися в наступних розділах курсової роботи та дозволить розкрити поставлені у курсовій роботі завдання. Неприпустимо дослівне запозичення тексту, виразів з підручників, спеціальної літератури, нормативних до інструктивних матеріалів без посилань, а також не опрацьоване ксерокопіювання й сканування тексту.

Другий розділ (аналітична частина) містить 2-3 підрозділи. Аналітична частина курсової роботи виконується на матеріалах діяльності конкретного підприємства чи групи підприємств. Ця частина повинна бути максимально насичена фактологічною інформацією за 3-5 років, основними джерелами якої є звітність конкретного підприємства, дані офіційних сайтів, статистичні щорічники. Другий розділ роботи повинен вмещувати розрахунки, зроблені на реальному об'єкті, представлені в таблицях і рисунках (схеми, діаграми, графіки).

Всі аналітичні обчислення, таблиці, графіки, діаграми цього розділу супроводжуються тлумаченням та висновками, які дозволяють визначити сутність, стан явищ та процесів, що досліджуються, розкрити їх особливості та тенденції розвитку, створити базу для виявлення невикористаних резервів удосконалення діяльності предмета дослідження. На кожну таблицю та рисунок потрібно давати посилання на джерело інформації, супроводжувати їх аналізом змісту та висновками. Усі наведені в тексті цитати також потрібно супроводжувати посиланнями на відповідні джерела.

У процесі аналізу виявляються та аналізуються тенденції, темпи й закономірності зміни окремих показників, взаємозв'язки між ними, фактори, що впливають на результати фінансово-господарської діяльності підприємства. Крім того, аналіз повинен розкрити причини негативних сторін діяльності об'єкта, визначити способи підвищення ефективності його роботи.

У третьому розділі необхідно на базі основних теоретичних положень, методичних підходів, методичного інструментарію, що викладені у першому розділі, а також з врахуванням результатів аналізу, проведеного у другому розділі роботи, викласти пропозиції щодо перспектив розвитку та удосконалення діяльності обраного об'єкта дослідження (об'єкта у цілому або його окремих структурних одиниць). Такі пропозиції мають бути обґрунтованими, базуватись за потреби на відповідних прогностичних розрахунках і мати реалістичний характер. Рекомендований обсяг 2 підрозділи.

Висновки містять послідовне викладення отриманих результатів дослідження і їх співвідношення із загальною метою та конкретними завданнями, які були визначені на початку роботи. Висновки, як заключна частина роботи на 2-3 сторінках, відіграє роль підведення підсумків за результатами проведених теоретичних пошуків та практичного аналізу, де за логікою дослідження синтезується вся накопичена в роботі інформація.

Список використаних джерел. Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків. Рекомендована кількість назв – не менше 25-30. Список складається із законодавчих актів, нормативних документів, звітності суб'єкта господарювання, вітчизняної то зарубіжної наукової та спеціальної літератури, електронних ресурсів тощо.

Додатки. При потребі до додатків доцільно включати допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття курсової роботи. Обсяг, склад і зміст додатків курсової роботи визначаються залежно від характеру розроблювальної теми й рекомендацій (виносяться громіздкі таблиці

допоміжного характеру, блок-схеми, форми фінансової звітності, проміжні математичні доведення, формули і розрахунки, інструкції і методики тощо).

2. ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

До основних етапів виконання курсової роботи належать:

- вибір теми курсової роботи;
- опрацювання джерел інформації;
- складання плану курсової роботи;
- написання та оформлення тексту курсової роботи;
- рецензування та захист курсової роботи.

2.1 Вибір теми курсової роботи

Вибір теми курсової роботи є одним з ключових елементів проведення дослідження. У процесі вибору відповідної теми курсової роботи необхідно враховувати актуальність теми, доступність достовірної аналітичної інформації для ефективного використання при дослідженні об'єкту, напрямок сформованої науково-дослідницької роботи здобувача вищої освіти, його професійні інтереси.

Здобувач вищої освіти робить вибір теми з переліку орієнтовних тем затверджених на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування Національної академії статистики, обліку та аудиту та узгоджений з викладачем кафедри – науковим керівником. Здобувач вищої освіти також може обрати тему відсутню в списку, але близьку до проблемних питань дисципліни, попередньо погодивши її з керівником курсової роботи. Разом з вибором теми визначається об'єкт, на матеріалах якого буде виконуватися курсова робота.

Обрану тему курсової роботи здобувач вищої освіти закріплює за собою, надавши викладачу-науковому керівнику інформацію щодо обраної теми та на матеріалах якого підприємства буде проводити дослідження.

Дублювання тем в одній навчальній групі не допускається. Зміна теми курсової роботи дозволяється у виняткових випадках з відповідним погодженням з науковим керівником. Курсові роботи, виконані здобувачами

вищої освіти на інші теми без погодження з керівником курсової роботи не перевіряються і не розглядаються.

Орієнтовна тематика курсових робіт з дисципліни «Фінансовий аналіз» представлена в Додатку Е.

2.2 Опрацювання джерел інформації

При складанні плану і написанні курсової роботи здобувач вищої освіти підбирає та вивчає відповідні літературні джерела і складає бібліографію. Перегляду мають підлягати різні види джерел за останні 5 років, зміст яких пов'язаний з темою курсової роботи. До них відносяться матеріали, які опубліковані у вітчизняних та зарубіжних виданнях, статистичні збірники, Закони і Постанови Верховної Ради і Кабінету Міністрів України, а також фактичні статистичні (планові, прогнозні) та бухгалтерські дані по досліджуваному підприємству. Для пошуку літературних джерел здобувач може використовувати бібліографічні каталоги (алфавітний та систематичний), бібліографічні довідники, літописи, реферативні журнали, внутрішньо книжкові та після статейні списки літератури, а також автоматизовані інформаційно – пошукові системи, бази та банки даних. При вивченні літератури потрібно уникати запозичення матеріалу, слід осмислювати знайдену інформацію. Цей процес повинен відбуватися протягом всієї роботи над темою, тоді власні думки, що виникають в ході опрацювання матеріалу, стають основою для власних спостережень, винаходів, висновків. При викладенні матеріалу по обраній темі використовується не вся інформація, а тільки та її частка, яка має безпосереднє відношення до теми курсової роботи і тому є більш цінною та корисною. Попереднє ознайомлення з досліджуваною проблемою на основі літературних джерел є основою для складання плану курсової роботи.

2.3 Складання плану курсової роботи

Важливою складовою написання курсової роботи є складання її плану. Він розробляється здобувачем вищої освіти самостійно і погоджується з науковим керівником. При складанні плану базові питання необхідно

розмістити в такій послідовності, яка б дозволяла знайти найбільш логічну і прийнятну для даного дослідження схему викладення матеріалу. Доцільно розробити складний план, який міститиме не лише розділи, але й підрозділи, що підвищить логіку викладення матеріалу. Необхідно враховувати, що виклад окремих розділів (підрозділів) повинен бути підпорядкований розкриттю теми в цілому. Структура плану повинна бути логічною, намічені до розробки питання конкретні й взаємозалежні. В процесі складання плану, а також в подальшій співпраці науковий керівник надає здобувачу вищої освіти наукову і методичну допомогу, вносить певні корективи до плану, надає рекомендації про доцільність висвітлення того чи іншого питання в контексті обраної теми, систематично контролює виконання роботи.

План курсової роботи може уточнюватися в процесі виконання роботи залежно від ходу дослідження проблеми, наявності навчального й практичного матеріалу. Назви розділів і підрозділів повинні бути стислими та зрозумілими, літературно грамотними, тісно пов'язаними з назвою роботи, але не повторювати її.

3.ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота з дисципліни «Фінансовий аналіз» повинна бути стилістично грамотною, а також технічно правильною й охайно оформлена. Обсяг основного тексту (без додатків та списку використаних джерел) курсової роботи з дисципліни «Фінансовий аналіз» – 30-40 сторінок комп'ютерного тексту. Наявність таблиць, графіків, схем, рисунків має бути доречною, а їх кількість - оптимальною.

Загальні правила оформлення курсової роботи:

- текстовий редактор – Word
- шрифт основного тексту – Times New Roman.
- поля сторінки: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє, нижнє – 20 мм.
- орієнтація: книжкова.
- розмір шрифту (кегель) – 14.

- відстань між рядками (міжрядковий інтервал) – 1,5.
- абзацні відступи та інтервали: перший рядок абзацу відступ – 1,25, відступ зліва та справа – 0, інтервал до та після – 0.
- вирівнювання основного тексту «по ширині».
- нумерація сторінок – праворуч зверху, без крапки в кінці.

Щільність тексту роботи повинна бути однаковою. Основна частина роботи складається з розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів. У розділі подається характеристика функцій окремих підрозділів. Кожний розділ починають з нової сторінки.

Нумерація сторінок курсової роботи:

- номер сторінки розташовується в верхньому правому куті аркуша і проставляється арабськими цифрами;
- нумерація проставляється послідовно, починаючи з 4-ї сторінки (ВСТУП), тобто після титульного аркуша, завдання й змісту роботи. Таким чином, титульний аркуш, завдання й зміст роботи враховуються до загальної нумерації, але на них номер не вказується. Перелік прийнятих термінів, використовуваних у роботі (якщо він є), не рахуються й не нумеруються;
- далі здійснюється послідовна нумерація всіх аркушів, включаючи розділи, висновки, список використаних джерел, додатків. До загального обсягу курсової роботи не входять додатки, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Але всі сторінки зазначених елементів курсової роботи підлягають нумерації на загальних засадах.

Оформлення та нумерація структурних частин та їх елементів.

Заголовки структурних частин роботи (ВСТУП, ЗМІСТ, РОЗДІЛ, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ) мають бути надруковані великими літерами з вирівнювання по центру, шрифт друку жирний. Кожну структурну частину курсової роботи необхідно починати з нової сторінки. Відстань між заголовком структурної частини та наступним текстом становить один вільний рядок. Поруч з такими структурними

частинами порядковий номер не ставиться. *Заголовки розділів* друкують великими літерами жирним шрифтом з вирівнюванням по центру. Крапка наприкінці назви заголовка не ставиться. Розділи позначають порядковими номерами арабськими цифрами (1, 2, 3). Наприклад: РОЗДІЛ 1, РОЗДІЛ 2, РОЗДІЛ 3.

Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу, шрифт друку жирний. Крапку в кінці назви заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Між заголовками пунктів та текстом курсової роботи вільних рядків не потрібно залишати. Кожен наступне питання (пункт) не починається з нової сторінки, а відокремлюється від попереднього одним пустим рядком. Підрозділи нумерують в межах кожного розділу. Номер позначають номером розділу та підрозділу через крапку, вкінці крапку не ставлять. Наприклад: 1.2 другий підрозділ першого розділу.

Оформлення та нумерація допоміжного матеріалу.

До допоміжних матеріалів відносять: ілюстрації (схеми, діаграми, графіки, креслення тощо), формули, таблиці, додатки. Цифровий матеріал у роботі бажано подавати у формі таблиць та рисунків.

Ілюстративний матеріал у формі схем, діаграм, графіків тощо, вміщений у основну частину курсової роботи, оформляється наступним чином:

– знизу під ілюстрацією по центру з прописної букви пишуть слово «Рис.», проставляють порядковий номер, ставлять крапку (знак «№» перед цифрою не ставиться). Далі, продовжуючи той самий рядок, з великої літери вписують назву рисунка, яка повинна відображати його зміст;

– нумерація рисунків здійснюється послідовно в межах розділу окремо від нумерації таблиць та нумерації формул. Номер рисунка складається з номеру розділу та порядкового номеру рисунка у даному розділі (наприклад: Рис. 3.2. – другий рисунок третього розділу);

- кожен рисунок відокремлюється від тексту, що розміщується під ним, одним вільним рядком;
- ілюстративний матеріал вміщується у відповідний підрозділ тільки після посилання на нього – безпосередньо після тексту, де вперше згадується рисунок, або на наступній сторінці (за умови, що на сторінці, де йде посилання на відповідну ілюстрацію, недостатньо місця для її розміщення);
- ілюстрацію розміром сторінка формату А4 та більше, рекомендують розміщувати у додатках.

Наприклад, четвертий рисунок другого розділу:

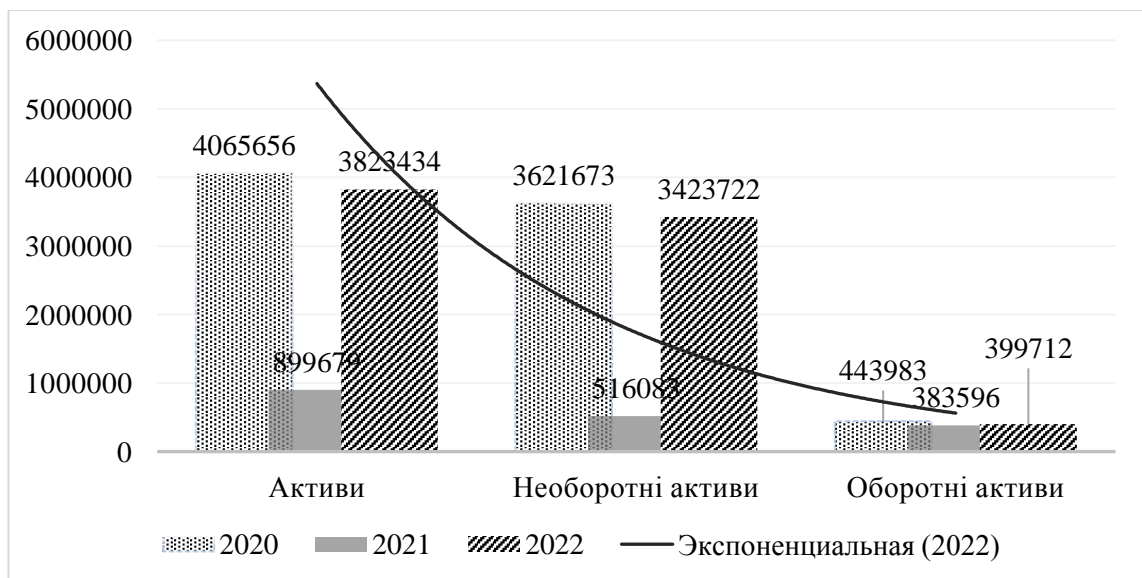

Рис. 2.4 Формування активів ПрАТ «Укрзембуд» за 2020-2022 рр., млн грн

Джерело: побудовано автором за даними [16]

Табличний матеріал оформлюється та нумерується наступним чином:

- справа над заголовком курсивом пишуть слово «Таблиця» та її порядковий номер (знак «№» перед цифрою не ставиться), номер таблиці складається з номеру розділу та порядкового номеру таблиці в даному розділі;
- назву поміщають над таблицею по центру;
- наприкінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставляться;
- якщо всі показники, вміщені у таблицю, мають одну й ту ж одиницю виміру, то її виносять у заголовок таблиці, а якщо використовуються

показники з різними одиницями виміру, то у відповідних графах або рядках таблиці одиниці виміру наводять окремо;

– у випадку переносу таблиці та її продовженні на наступній сторінці (в цьому випадку у правому верхньому кутку сторінки пишуть «Продовження табл.» і ставлять той же порядковий номер; не повторюючи заголовку таблиці та найменування граф, вказують номери граф і продовжують таблицю);

– графи таблиці нумерують тільки у тих випадках, коли у тексті є на них посилання або у випадку переносу таблиці та її продовженні на наступній сторінці;

– таблицю вміщують у текст після першого посилання на неї;

– кожна таблиця відокремлюється від тексту, що розміщується під нею, одним вільним рядком;

– при запозиченні таблиць із якого-небудь джерела, після неї оформляється посилання на джерело відповідно до вимог до оформлення посилань;

– таблиці, що займають сторінку й більш, а також розрахункові таблиці, що мають великий обсяг, не рекомендується вміщувати в текст основної частини, доцільніше винести їх у додатки, але з обов'язковими посиланнями на них у тексті.

Наприклад, четверта таблиця другого розділу:

Таблиця 2.4

Обсяги виробництва основних видів продукції та послуг

ПрАТ «Київський ОЖК» у 2020-2022 рр. тис грн

Основні види продукції	Обсяг виробництва, тис. грн.			Відхилення 2022 р. від 2020 р.		Відхилення 2022 р. від 2021 р.	
	2020	2021	2022	+/-	%	+/-	%
Олія ріпакова нерафінована	889241,2	348198,5	270815,5	618425,7	-69,54	-77383	-22,22
Олія соняшникова нерафінована	1778323,2	852120,7	301858,8	-1476464,4	-83,0	-550261,9	-64,58
Шрот ріпаковий	106214,5	97011,6	83270,8	-22943,7	-21,6	-13740,8	-14,16

Шрот соняшниковий	255210,3	192773,5	73383,3	-181827,0	-71,25	-119390,2	-61,93
Послуга переробки давальницького соняшнику	178269,1	176805,1	207383,9	29114,8	16,33	30578,8	17,30
Послуга переробки давальницького ріпаку, сої	47377,9	40442,5	76956,6	29578,7	62,43	36514,1	90,29
Торгівля, громадське харчування	0	0	579239,7	579239,7	100	579239,7	100
Інше	102827,3	113228,6	180341,9	77514,6	75,38	67113,3	59,27
Разом	3357463,5	1820580,5	1773250,5	-1584213,0	-47,18	-47330	-2,60

Джерело: розраховано автором на основі даних підприємства

Посилання в тексті мають бути на всі таблиці та рисунки. Вміщувати у курсову роботу таблиці, що не мають заголовків, нумерації, або на які відсутні посилання у тексті, не дозволяється.

Рівняння та формули.

– формули, які приводяться в роботі, виділяються з тексту в окремий рядок;

– формули нумерують у межах розділу, окремо від нумерації таблиць та нумерації рисунків тобто номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери формул пишуть біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (2.5) (п'ята формула другого розділу);

– якщо рівняння не вміщається в один рядок, то воно повинне бути перенесене після знака рівності (=) або після знаків плюс (+), мінус (-), множення (x), ділення (:), або інших математичних знаків, причому знак на початку наступного рядка повторюють;

– при перенесенні формули на знаку, що символізує операцію множення застосовують знак (X);

– посилання в тексті на порядкові номери формул даються в круглих дужках, наприклад, «у формулі (2.1)»;

– пояснення значень символів і числових коефіцієнтів слід приводити безпосередньо під формулою в тій же послідовності, у якій вони дані у формулі.

Наприклад, четверта формула другого розділу.

Коефіцієнт поточної ліквідності (Кпл.) розраховують за формулою [1]:

$$K_{\text{пл}} = \frac{OA}{ПЗ} \quad (2.4)$$

де OA – оборотні активи;

ПЗ – поточні зобов'язання.

Додатки оформляються як продовження курсової роботи на її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті.

- кожен додаток повинен починатися з нової сторінки;
- додаток повинен мати заголовок, який друкується малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки;
- угорі з правого боку рядка малими літерами жирним шрифтом з першої великої друкується слово «Додаток» (але без знака №) і велика літера, що позначає додаток. Наприклад: «Додаток Д»;
- додатки слід нумерувати великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь;
- ілюстрації, таблиці та формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка. Наприклад: рис. Д. 1 – перший рисунок додатку Д; таблиця К 2 – друга таблиця додатку К, формула (А.1) – перша формула дод. А;
- у разі якщо зміст додатка не вміщується на одну сторінку, то на наступній сторінці у верхньому правому кутку зазначається «Продовження додатку...».

Загальні правила цитування та оформлення посилань.

При опрацюванні літератури, періодичних видань та складанні записів, слід звернути увагу на те, що вони можуть бути повними і точними (дослівно) або скороченими (короткий виклад). Так, наприклад, можна зробити:

детальний запис основних положень робіт, фактичного матеріалу тощо; короткі записи зі своїми роздумами або без них; виписки у вигляді цитат.

Під час роботи з різними джерелами (наукова та навчальна література, періодичні видання) здобувач вищої освіти виписує цитати. Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення може спотворити зміст, викладений автором.

Загальні вимоги до цитування такі:

- текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в граматичній формі, в якій він поданий в джерелі, із збереженням особливостей авторського написання;

- цитування має бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні авторського тексту позначається трьома крапками, які можуть ставитися на початку, всередині та в кінці цитати;

- кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

- при непрямому цитуванні (переказ, виклад думок інших авторів своїми словами) слід бути максимально точним щодо думок автора, коректним в оцінюванні його результатів і робити відповідні посилання на джерела;

- цитування повинно бути оптимальним, враховуючи, що надмірне цитування створює враження компілятивності, а недостатнє – знижує наукову цінність викладеного матеріалу.

Рекомендується робити посилання на останні видання авторів, публікації, з яких запозичені матеріали або окремі результати. На більш ранні видання можна посилатися у тих випадках, коли праці, в яких міститься необхідний матеріал, не перевидавалися.

При використанні відомостей, матеріалів з монографій, оглядових статей, інших джерел, що мають велику кількість сторінок, в посиланні слід точно вказати номери сторінок на які є посилання в роботі.

При написанні курсової роботи здобувачем вищої освіти повинен вказувати посилання на джерела, матеріали або окремі результати, які

наводяться в курсовій роботі або на ідеях і висновках яких розроблюються проблеми, задачі, питання, вивченню яких присвячена курсова робота. Такі посилання дають змогу відшукати документи, перевірити достовірність відомостей про цитування, знайти необхідну інформацію щодо нього; допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг.

Посилання в тексті курсової роботи на джерела слід зазначати у квадратних дужках де вказується номер джерела, яке міститься в «Списку використаних джерел» і номер сторінки, на якій знаходиться цитата або дані з цього джерела. Наприклад [1], або [1, с.7-8].

На всі таблиці та інший ілюстративний матеріал курсової роботи повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «... подано в табл. 1.2» (друга таблиця першого розділу). У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.2».

Після таблиці або ілюстрації має бути зазначене посилання на джерело 12-м розміром шрифту курсивом «Джерело: [21, с. 35]». Якщо це розробка автора, то після таблиці або ілюстрації пишеться, наприклад «Джерело: складено автором за даними [21, с. 35]», «Джерело: побудовано автором на основі [19, с. 130]» і т.д.

Посилання на додатки по тексту курсової роботи повинні мати наступний вигляд : (Додаток А), дані наведені в додатку А, див. Додаток А і т.д.

Під час дослівного цитування варто використовувати конструкцію з лапками та квадратними дужками. Зокрема: спочатку ставлять текст без змін в лапки-ялиночки «...», далі пробіл та квадратні дужки [], розділовий знак ставлять після квадратних дужок.

Також, Uncheck визначає цитати, що наведені у тексті та оформлені відповідно до міжнародних стилів цитування:

– APA style (American Psychological Association – Американська психологічна асоціація) – суспільні науки;

- MLA style MLA (Modern Language Association – Асоціація сучасної мови) – гуманітарна сфера (область літератури, іноземних мов);
- Chicago (Turabian) style (універсальний) – гуманітарні, природничі науки, соціальна сфера, використовується академічними виданнями;
- Harvard style – гуманітарні та суспільні науки.
- при цитуванні або використанні будь-яких положень з інших робіт даються посилання на автора й джерело, з якого запозичається матеріал;
- якщо в роботі приводиться цитата для підтвердження розглянутих положень, то в її тексті зберігаються всі особливості документа, з якого вона взята: орфографія, пунктуація, розміщення абзаців, шрифтові виділення. Цитата усередині тексту береться в лапки. Усі цитати, а також запозичені з різних документів аргументи або статистичні дані підтверджуються бібліографічним посиланням на джерело.

Вимоги до оформлення списку використаних джерел.

Список використаних джерел являє собою перелік тих документів і джерел, які використовувалися при написанні курсової роботи, він оформлюється згідно чинних вимог. При складанні списку використаних джерел необхідно дотримуватися національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 16 с. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних у курсовій роботі першоджерел, наведено в додатку Ж. До списку використаних джерел слід включати лише джерела, на які у тексті є посилання. Всі джерела вказуються тією мовою, якою вони видані. Запозичення тексту без посилань на першоджерело не дозволяється. Список використаних джерел має містити не менше 25 джерел та бути оформлений в алфавітному порядку (такий спосіб є найпоширеніший та універсальний) або за послідовністю посилань у тексті. Спочатку наводять літературу, видану кирилицею, далі – латиною.

4. ПОРЯДОК ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

На завершальному етапі, що передує захисту, курсова робота проходить рецензування та перевірку на плагіат. Виконана курсова робота у встановлений термін здається здобувачем для перевірки керівникові, який перевіряє роботу на її відповідність вимогам методичних рекомендацій та оформлює відповідний відгук (рецензію) на курсову роботу. Перевірена робота з рецензією керівника та попередньою оцінкою повертається здобувачеві для підготовки до захисту.

Обов'язковою складовою під час представлення курсової роботи для розгляду на кафедрі є перевірка на академічний плагіат. Дана процедура по відношенню до курсової роботи, встановлена Положенням про перевірку академічних та наукових текстів на плагіат в НАСООА (протокол Вченої ради НАСООА №7 від 07 квітня 2022 р.) та Положенням про внутрішню систему забезпечення якості освіти в НАСООА (протокол Вченої ради НАСООА від 24.04.2020 №8).

Відповідно до п. 5.6 Положення про перевірку академічних та наукових текстів на плагіат в НАСООА курсові роботи, які мають рівень оригінальності тексту нижче встановленого, повертаються здобувачам на доопрацювання одноразово на термін не більше 2 календарних днів. Після чого відправляється робота на повторну перевірку, яка здійснюється в термін не більше 3 календарних днів.

Відповідно до п. 11.4 Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в НАСООА в разі виявлення плагіату передбачається повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми.

Процедура захисту передбачає стислий (до 7 хвилин) виклад здобувачем основних результатів проведеного дослідження та пропозиції у формі доповіді. Після доповіді здобувач вищої освіти відповідає на усі запитання, що виникли під час доповіді. В ході захисту оцінюється глибина знань здобувача по досліджуваній темі, його вміння вести дискусію, відповідати на запитання, обґрунтовувати та відстоювати свою власну точку зору.

Важливе значення має ретельність підготовки здобувача до захисту роботи. Потрібно вільно володіти її матеріалом, термінологією, сутністю категорій, прикладами, кількісними значеннями показників, аргументацією і т.п. Водночас треба бути конкретним і стислим у відповідях. Презентація є невід'ємною частиною процедури захисту курсових робіт з дисципліни «Фінансовий аналіз». Частина оцінки за виконану наукову роботу припадає на правильну підготовку та використання презентації. В цілому, презентація у такому випадку має декілька основних цілей:

- показати здатність здобувача самостійно осмислити матеріали наукової роботи, систематизувати їх і викласти у доступній для сприйняття формі,

- виявити ораторські та комунікаційні здібності здобувача під час викладення основних положень роботи, а також відповідей на запитання та участі у дискусії,

- сформуванню вміння здобувача працювати з електронними засобами створення, редагування та показу презентацій, тобто, комп'ютерною технікою та відповідним програмним забезпеченням, враховуючи специфіку дисципліни «Фінансовий аналіз».

Алгоритм підготовки доповіді на захист має чотири фази: підготовка тексту доповіді, яка містить основні положення роботи, розробка структури презентації на основі підготовленої доповіді, створення презентації з використанням прикладних програм (найчастіше – Microsoft Office Power Point), репетиція доповіді з використанням презентації та хронометражем основних подій.

Рекомендації щодо створення доповіді на захист курсової роботи.

Під час доповіді слід стисло викласти основний зміст своєї курсової роботи з дисципліни «Фінансовий аналіз». Доповідь не слід читати, оскільки складається враження, що здобувач вищої освіти не володіє матеріалом. Доцільно зробити план доповіді й окремі тези і користуватися ними. Розповідати бажано в помірному темпі, наголошуючи на окремих важливих

моментах, як-то мета, висновки. Починати доповідь слід з фрази типу – «Шановні викладачі та присутні!». Вказати назву роботи та місце її виконання. Доповідь супроводжується презентацією у Microsoft PowerPoint, яка є її логічним продовженням. Тому пункти доповіді повинні чітко співпадати із порядком слайдів презентації. Під час доповіді необхідно активно оперувати ілюстративним матеріалом – показувати на слайдах презентації ті пункти, про які йдеться в даний момент. Зокрема, це насамперед стосується результатів досліджень: графіків, діаграм, фотографій, тощо.

Доповідь повинна мати чітко визначену структуру з наступними пунктами:

Актуальність. Цей пункт не повинен бути більшим, ніж 3-4 речення. Насамперед слід пояснити, чому вивчення обраної Вами проблеми є актуальним.

Мета та завдання. Все викладене у вступі доповіді (актуальність, стан проблеми, тощо) повинно логічно обґрунтовувати мету роботи. Тому мета є ніби узагальненням вступу. Мету і завдання роботи наводять на слайді у презентації, проте можна усно зачитати мету, а завдання описати скорочено.

Матеріали і методи досліджень. Слід охарактеризувати об'єкт дослідження. Коротко описують основні етапи дослідження, оперуючи відповідною схемою у презентації. Як ілюстрацію наводять відповідний слайд (краще схему). У доповіді не слід описувати принцип кожного використаного методу дослідження. Його необхідно знати і вміти охарактеризувати у разі виникнення запитання.

Основні результати дослідження. Якщо у роботі велика кількість результатів (графіків, діаграм, таблиць, тощо), не потрібно обов'язково наводити абсолютно всі їх у презентації та відповідно докладно характеризувати у доповіді. Можна обмежитися лише коротким описом цих даних.

Висновки. Немає необхідності зачитувати всі висновки, зроблені у роботі. Проміжні висновки треба наводити під час опису результатів. Тому

після опису та інтерпретації результатів у закінченні доповіді наводять один узагальнюючий висновок (він схожий за змістом з відповідним узагальнюючим висновком розділу «ВИСНОВКИ» у тексті роботи). У разі виникнення запитання щодо якогось конкретного висновку на ньому можна зупинитися більш докладно.

Рекомендації щодо створення презентації на захист курсової роботи.

Презентація до захисту курсової роботи є важливою частиною навчального процесу, яка дозволяє здобувачам вищої освіти продемонструвати свої знання, дослідницькі вміння та висловити власний погляд на тему, яку вони досліджували протягом навчального семестру. Здобувач вищої освіти під час підготовки презентації на курсову роботу повинен дотримуватися загальних правил та вимог.

Доцільно спершу написати текст доповіді, а потім на його основі створювати презентацію, оскільки остання за змістовим наповненням і фактичним наповненням повинна відповідати тексту доповіді.

Слайди необхідно чергувати послідовно, відповідно до логіки викладення матеріалу в доповіді. Причому, доцільно утримуватися від «перескоків» через слайди під час доповіді, тобто як від забігання наперед, так і від повернення до раніше викладеного матеріалу, оскільки це ускладнює сприйняття слухачами матеріалу та може порушити хід міркувань.

Слайди повинні відображати лише основні положення доповіді.

Презентація не повинна бути графічно, анімаційно та особливо текстового перевантажена. Особливо небажаними є різноманітні ефекти типу вильоту, хвильового руху, зникання або появи тексту по одній літері, тощо. Оптимальним налаштуванням ефектів анімації є, наприклад, поява назви слайду, а потім – відповідних графіків чи таблиць або тексту (мінімум - по абзацам, якщо це потрібно). Не доречним також є використання звукового супроводу презентації, оскільки вони здатні ускладнити сприйняття слухачами вмісту доповіді.

Причому, якщо декілька слайдів мають однакову назву, загальна назва повинна завжди залишатися на екрані.

Текст назви і підписів на слайдах не повинен бути занадто дрібним. Можна підкреслювати та виділяти основні позиції матеріалу, що викладається, але уникаючи використання особливо яскравих кольорів. Доцільно формувати матеріал короткими, зрозумілими реченнями, не більш, ніж по сім-вісім слів у кожному, по можливості не застосовуючи складні складно-сурядні та складно-підрядні граматичні конструкції, в тому числі і у висновках роботи.

Ілюстративний матеріал повинен мати чітку та лаконічну назву за фактом зображеного.

Режим зміни слайдів краще за все встановити за кліком «миші», уникаючи використання таймеру. Так ви забезпечите максимально зручний контроль за ходом презентації і матимете достатньо часу для пояснення зображеного на слайдах.

Під час оформлення презентації необхідно дотримуватися єдиного стилю. Поєднання кольорів фону та літер тексту повинно полегшувати читання останнього. Найдоцільнішим рекомендованим варіантом є «світлий фон-темний текст».

Всі слайди презентації повинні бути стилістично однакові з постійним набором кольорів, також рекомендується використовувати лише один тип шрифту на презентацію. Бажано обирати найбільш поширені варіанти – Arial, Times New Roman, Calibri, тощо, а не екзотичні форми шрифтів, уникаючи надмірного використання курсиву. Розмір 12 шрифту повинен бути достатньо комфортним для візуального сприйняття.

Обов'язковим елементом підготовки презентації є нумерація слайдів. Це дозволить слухачам швидко звертатись до певного слайду під час запитань і полегшить викладення основних положень доповіді.

Для кращого сприйняття допускається друк певних позицій доповіді (наприклад, ключових слайдів) і розповсюдження серед слухачів для кращого сприйняття матеріалу доповіді.

Презентація на захист курсової роботи з дисципліни «Фінансовий аналіз» рекомендовано повинна мати наступні слайди:

Титульний слайд. Зазначається тема роботи, ПІБ та реквізити автора, місце виконання роботи, ПІБ та реквізити наукового керівника від кафедри.

Слайд актуальності роботи. Містить ілюстративний матеріал щодо актуальності роботи. Дуже бажано уникати повторення тексту доповіді. Допускається приведення фотографій, графіків, тощо, або ж загальної схеми уявлень, з рамок якої було взято дану тему.

Слайд мети і завдань роботи. Приводяться текст мети і завдань роботи у суворій відповідності до викладених у роботі. Можна зачитувати мету і завдання зі слайду. Мета приводиться у окремому абзаці, завдання бажано пронумерувати або звести до рубрик.

Слайд структури та/або умов дослідження. Бажано представити основну інформацію щодо конкретних питань, які досліджувалися під час виконання курсової роботи. Можна використати різні підходи – текст, малюнки, блоки зі стрілками, тощо. Допускається використання декількох слайдів, якщо інформації занадто багато, але не більше 2-3. Можна також перерахувати використані методи, якщо дозволяє місце.

Слайди з результатами роботи. На них розміщуються отримані результати у вигляді графіків, таблиць, рисунків, діаграм, тощо. Необхідно підписувати як сам слайд, так і кожну одиницю інформаційного матеріалу, представлену на слайді з обов'язковою нумерацією останнього. Бажано не розміщувати більше 2 одиниць інформаційного матеріалу на одному слайді. Загалом для презентації результатів доцільніше використовувати графіки або діаграми, застосування таблиць є менш інформативним і зручним. Таблиці варто використовувати лише у тому випадку, коли даних відносно багато. Оптимальна кількість слайдів у цій категорії – 4-6.

Слайд висновків. Повинен бути підписаним, висновки формуються у вигляді окремих пронумерованих абзаців. Бажано уникати складних речень, обмежившись більш зручними для сприйняття короткими формулюваннями до 7-8 слів у реченні. У кожному висновку повинно бути по 1-2 таких речень. Висновки роблять суворо виходячи із завдань роботи і лише на основі отриманих

результатів. Формулювання гіпотез та припущень у висновках необхідно звести до мінімуму.

Слайд «Дякую за увагу!». Повинен містити лише це речення достатньо великими літерами. Є сигналом закінчення Вами вашої доповіді для аудиторії. Показавши його, Ви знову повертаєтесь до слайду висновків.

Таким чином, загальна рекомендована кількість слайдів не повинна перевищувати 10-12 одиниць.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

За курсову роботу здобувач може отримати максимум 100 балів, з них: максимум 70 балів за змістову частину виконану відповідно до встановлених вимог та максимум 30 балів за захист курсової роботи.

За результатами підготовки та захисту курсової роботи з дисципліни «Фінансовий аналіз» виставляється оцінка відповідно до шкали оцінювання, а саме:

Оцінка 90-100 балів (А) «відмінно» - здобувач вищої освіти у повному обсязі розкрив зміст затверджених до розгляду розділів курсової роботи, показав систематичні та глибокі знання навчального матеріалу з тематики курсової роботи, є у наявності обґрунтування вибору теми, її актуальність, формулювання мети та завдань курсової роботи, робота носить науково-дослідний характер, дана глибока оцінка стану розв'язання поставлених проблем, робота насичена фактичними даними (у вигляді таблиць, рисунків), проведений глибокий їх аналіз, дотримано співвідношення теоретичної та практичної частини робіт, зміст курсової роботи викладений у логічній послідовності, зроблено відповідні узагальнення і висновки. Під час виконання курсової роботи використовувався широкий перелік сучасних літературних джерел. У додатках наводяться практичні матеріали організації, чи підприємства та інформація, яка вважається за потрібне додати для ілюстрації суті даної проблеми. Роботу оформлено у відповідності до вимог і подано її до захисту у визначений кафедрою термін. На захисті

продемонстровано глибокі знання теми дослідження, здобувач впевнено відповідав на запитання та підтримував дискусію.

Оцінка 82-89 балів (B) «добре» - здобувач вищої освіти у достатньо повному обсязі розкрив зміст затверджених до розгляду розділів курсової роботи, показав глибокі знання навчального матеріалу з тематики курсової роботи, є у наявності обґрунтування вибору теми, її актуальність, формулювання мети та завдань курсової роботи, робота носить науково-дослідний характер, дана глибока оцінка стану розв'язання поставлених проблем, робота насичена фактичними даними (у вигляді таблиць, рисунків), проведений глибокий їх аналіз, дотримано співвідношення теоретичної та практичної частини робіт, зміст курсової роботи викладений у логічній послідовності, зроблено відповідні узагальнення і висновки. Під час виконання курсової роботи використовується достатній перелік сучасних літературних джерел. У додатках наводяться практичні матеріали організації, чи підприємства та інформація, яка вважається за потрібне додати для ілюстрації суті даної проблеми. Роботу оформлено у відповідності до вимог і подано її до захисту у визначений кафедрою термін. На захисті продемонстровано добрі знання теми дослідження, здобувач впевнено відповідав на запитання.

Оцінка 74-81 балів (C) «добре» – здобувач вищої освіти у достатньо повному обсязі розкрив зміст затверджених до розгляду розділів курсової роботи, показав глибокі знання навчального матеріалу з тематики курсової роботи, є у наявності обґрунтування вибору теми, її актуальність, формулювання мети та завдань курсової роботи, робота носить науково-дослідний характер, дана глибока оцінка стану розв'язання поставлених проблем, робота насичена фактичними даними (у вигляді таблиць, рисунків), проведений глибокий їх аналіз, дотримано співвідношення теоретичної та практичної частини робіт, зміст курсової роботи викладений у логічній послідовності, зроблено відповідні узагальнення і висновки, наведено практичні приклади в контексті тематичного теоретичного матеріалу, але є

незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, проміжних та остаточних висновків та пропозицій. Під час виконання курсової роботи використовується достатній перелік сучасних літературних джерел. Роботу оформлено у відповідності до вимог і подано її до захисту у визначений кафедрою термін. У додатках наводяться практичні матеріали організації, чи підприємства та інформація, яка вважається за потрібне додати для ілюстрації суті даної проблеми. На захисті продемонстровано добрі знання теми дослідження.

Оцінка 64-73 балів «D» «задовільно» – здобувач вищої освіти не в повному обсязі розкрив зміст затверджених до розгляду розділів курсової роботи, не в достатній мірі показав знання навчального матеріалу з тематики курсової роботи, обґрунтування вибору теми, її актуальності, формулювання мети та завдань курсової роботи. Не дотримано співвідношення теоретичної та практичної частини робіт, зміст курсової роботи викладений не у логічній послідовності, зроблені поверхневі узагальнення і висновки. При написанні курсової роботи застосований обмежений перелік основних літературних джерел. Роботу оформлено у відповідності до вимог, можливі порушення термінів подання її до захисту у визначений кафедрою термін. На захисті здобувач продемонстрував задовільні знання з теми дослідження, але відповів лише на окремі питання.

Оцінка 60-63 балів «E» «задовільно» – здобувач вищої освіти не в повному обсязі розкрив зміст затверджених до розгляду розділів курсової роботи, не в достатній мірі показав знання навчального матеріалу з тематики курсової роботи, обґрунтування вибору теми, її актуальності, формулювання мети та завдань курсової роботи. Робота не має чітких рис науково-дослідного характеру, не в повній мірі насичена фактичними даними (у вигляді таблиць, рисунків), проведений поверхневий їх аналіз, не застосовані інноваційні інформаційні технології щодо обробки та аналізу даних. Не дотримано співвідношення теоретичної та практичної частини робіт, зміст курсової роботи викладений не у логічній послідовності, зроблені поверхневі

узагальнення і висновки, не наведені практичні приклади в контексті тематичного теоретичного матеріалу, є грубі помилки у формулюванні термінів, категорій, проміжних та остаточних висновків та пропозицій. При написанні курсової роботи застосований обмежений перелік основних літературних джерел. Роботу оформлено здебільшого у відповідності до вимог, можливі порушення термінів подання її до захисту у визначений кафедрою термін. На захисті здобувач продемонстрував задовільні знання з теми дослідження, але не зумів впевнено й чітко відповісти на додаткові запитання.

Оцінка 35-59 балів «FX» «незадовільно» – здобувач вищої освіти не розкрив зміст затверджених до розгляду питань курсової роботи, показав погані знання навчального матеріалу з тематики курсової роботи, обґрунтування вибору теми, її актуальності, формулювання мети та завдань курсової роботи. Робота не носить науково-дослідного характеру, малонасичена фактичними даними (у вигляді таблиць, рисунків), не проведений аналіз. Не дотримано співвідношення теоретичної та практичної частини робіт, зміст курсової роботи викладений не у логічній послідовності, зроблені помилкові узагальнення і висновки або вони взагалі відсутні, є грубі помилки у формулюванні термінів, категорій, проміжних та остаточних висновків і пропозицій. При написанні курсової роботи використаний вузький перелік основних літературних джерел. Оформлення роботи не відповідає діючим вимогам. На захисті здобувач продемонстрував погані знання з теми дослідження та не зумів відповісти на додаткові запитання.

Оцінка 0-34 балів «F» «незадовільно» – здобувач вищої освіти на захисті проявив повне незнання досліджуваної проблеми, не зумів задовільно відповісти на поставлені питання.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білошкурський М., Заїчко І., Ковернінська Ю. Фінансовий аналіз резервів прибутку для активізації інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства. *Journal of Innovations and Sustainability*. 2023. №7(2). URL: <https://is-journal.com/is/issue/view/19>
2. Бондарчук Т. Г., Заїчко І. С., Бондарчук І. В. Діагностика фінансового стану та інвестиційної привабливості підприємства в системі фінансового менеджменту. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2022. № 1-2. С. 62 – 75.
3. Власюк Н. І. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Львів: Вид-во «Магнолія-2006», 2022. 254 с.
4. Воськало Н.М. Аналіз власного капіталу. URL: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/12696/4/2_13_73-77.pdf
5. Лобова О. М., Ломоносов Д. С. Сучасна практика оцінки фінансового стану підприємств України із використанням національних моделей. *Економіка та держава*. 2020. № 3. С. 94–99
6. Лучко М. Р., Жукевич С. М., Фаріон А. І. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Тернопіль: Терноп. нац. екон. ун-т, 2016. 304 с
7. Марусяк Н. Л. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 172 с.
8. Мірошник О. Ю., Шубіна С. В., Пічугіна Т. С. Фінансовий аналіз у схемах і таблицях. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 326 с.
9. Мних Є. В., Барабаш Н. С. Фінансовий аналіз: підручник. Київ: Київ. нац. торг.-екон. Ун-т, 2016. 536 с.
10. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ М-ва фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
11. Рузакова О. В. Аналіз сучасних методик оцінювання фінансового стану підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022. №2, (304) С. 7–13.
12. Рузакова О. В. Нечітко-множинне моделювання фінансового стану підприємства. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики* : зб. наук. пр. ВНАУ. 2019. № 4. С. 69–76.
13. Рузакова О.В., Юрчук Н.П. Використання апаратів штучного інтелекту для формалізації фінансових об'єктів при побудові СППР. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Технічні науки*. 2021. № 1. С. 45–51.

14. Семенова К. Д. Аналіз фінансового стану підприємств України та тенденцій розвитку. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2021. №5-6 (282-283). С. 77–82.

15. Фінансовий аналіз / за заг. ред. Школьник І.О. Київ: «Центр учбової літератури», 2016. 368с.

16. Фінансовий аналіз. Методичні рекомендації для проведення практичних занять та самостійної роботи студентів / Укл. Н. Синькевич., С. М. Співак. Тернопіль: ТНТУ ім. Пулюя, 2016. 136 с.

17. Фінансовий менеджмент: підручник / за заг. ред. Поддєрьогіна А.М. Київ : КНЕУ, 2017. 534 с

18. Khalatur S., Kuprina N. and Kurbatska L. New business strategies formation of enterprises and outsourcing development as a condition for increasing competitiveness in the markets of Europe and Ukraine: comparative analysis. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2021. Vol. 7 (4). Pp. 203-213.

19. Makdissi R., Nehme A. and Chahine R. The Influence of Financial Culture on SME's Financial Performance. *Journal of Financial Risk Management*. 2020. Vol. 9. Pp. 1-22.

Інформаційні ресурси

20. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України (АРІФРУ) (Stock market infrastructure development agency of Ukraine(SMIDA)). URL: <https://smida.gov.ua/>

21. Аналітична система для комплаєнсу, аналізу ринків, ділової розвідки та розслідувань. URL: <https://youcontrol.com.ua>

22. Єдиний державний веб-портал відкритих даних ринку. URL: <http://data.gov.ua/>

23. Організації. Фінансова звітність. Clarity Project URL: <https://clarity-project.info/edrs>

24. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>

25. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

26. Офіційний Сайт Української асоціації інвестиційного бізнесу. URL: <http://www.uaib.com.ua/>

Зразок титульної сторінки
ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ, БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ ТА СТРАХУВАННЯ

КУРСОВА РОБОТА
з дисципліни «ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ»

на тему: _____

Здобувача вищої освіти IV курсу _____ групи
денної/заочної форми навчання
напряму підготовки 07 «Управління та
адміністрування»
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа
та страхування»

(прізвище та ініціали)

Науковий керівник

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Національна шкала _____

Кількість балів: _____

Оцінка: ECTS _____

*Зразок завдання на курсову роботу***НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ**

Кафедра	фінансів, банківської справи та страхування
Дисципліна	«Фінансовий аналіз»
Спеціальність	072 «Фінансів, банківської справи та страхування»
Курс	IV курс
Група	
Семестр	7

Завдання на курсову роботу

(прізвище, ім'я, по батькові здобувача)

1. Тема роботи:

2. Вихідні дані для роботи:

3. Перелік питань, які підлягають дослідженню:

4. Термін подання здобувачем завершеної роботи на кафедру:

5. Дата отримання завдання:

Керівник:

Завдання отримав здобувач:

Зразок відгуку на курсову роботу

ВІДГУК
на курсову роботу здобувача вищої освіти групи _____,

(П.І.П)

на тему _____

Попередня експертиза свідчить про те, що курсова робота може бути рекомендована до захисту з відповідними оцінками за такими критеріями:

№ п/п	Критерії оцінки	Шкала оцінювання (балів)	Результат оцінювання (балів)
1.	Якість виконання дослідження:		
1.1	Проблемність розділів плану та чіткість формування мети та основних завдань курсової роботи	5	
1.2	Теоретична частина (1-й розділ): зміст та актуальність висновків	10	
1.3	Аналітична частина (2-й розділ): зміст та актуальність висновків	10	
1.4	Результативна частина (3-й розділ): зміст та обґрунтованість	15	
1.5	Якість висновків. Ступінь відповідності поставленим завданням загальних висновків.	10	
1.6	Якість підготовлених додатків (в т.ч. ступінь самостійності їх розробки) та їх використання в курсовій роботі	5	
1.7	Рівень використання літературних джерел та якість їх оформлення відповідно до вимог ДСТУ	5	
1.8	Загальна якість оформлення курсової роботи у відповідності до існуючих методичних вимог	5	
1.9	Вчасність написання та подання до захисту курсової роботи	5	
	<i>Всього за якість дослідження</i>	70	
2.	Захист курсової роботи:		
2.1.	Якість підготовленої доповіді та презентації	15	
2.2.	Повнота відповідей на запитання	15	
	<i>Всього за захист</i>	30	

Загальний результат :

оцінка _____, балів _____, оцінка ЄКТС _____

Зразок плану курсової роботи на тему:
«Аналіз ділової активності підприємства»

ВСТУП.....	
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	
1.1 Сутність та необхідність оцінки ділової активності підприємства....	
1.2 Характеристика показників аналізу ділової активності.....	
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ «НАЗВА ПІДПРИЄМСТВА».....	
2.1 Організаційно-економічна характеристика «Назва підприємства»..	
2.2 Аналіз основних показників ділової активності «Назва підприємства».....	
2.3 Аналіз золотого правила економіки для «Назва підприємства».....	
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ «Назва підприємства».....	
3.1 Напрями активізації ділової активності «Назва підприємства» щодо мобілізації внутрішніх ресурсів економічного зростання.....	
3.2 Напрями підвищення рівня ділової активності «Назва підприємства» у зовнішньому економічному середовищі.....	
ВИСНОВКИ.....	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	
ДОДАТКИ	

*Зразок оформлення вступу курсової роботи***ВСТУП**

Актуальність теми. Шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими розв'язаннями проблеми обґрунтовують актуальність та доцільність роботи, її важливість. Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить кількома абзацами з декількох речень висловити головне – суть роботи. Провести аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання досліджуваного питання.

Мета і завдання дослідження. Формують мету роботи і завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети. Не слід формулювати мету як «Дослідження...», «Вивчення...», тому що ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету.

Об'єкт дослідження є процес або явище, що породжує ситуацію, обрану для вивчення.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта.

Методи дослідження. Навести перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої в роботі мети. Коротко та змістовно визначаючи, що саме досліджувалось тим чи іншим методом.

Інформаційну база дослідження складають наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених з відповідної тематики; законодавчі і нормативні акти; статистичні дані; дані про фінансово-господарську діяльність «.....» тощо.

**Орієнтовна тематика курсових робіт
з дисципліни «Фінансовий аналіз»**

№ п/п	Тема	Підприємство	ППЗ здобувача вищої освіти
1	Аналіз активів підприємства		
2	Аналіз виробництва та реалізації продукції як чинник зростання прибутковості підприємства		
3	Аналіз власного капіталу підприємства		
4	Аналіз впливу емісії цінних паперів на фінансовий стан підприємства		
5	Аналіз впливу інфляційних процесів на оцінку та показники ефективності використання оборотних активів підприємства		
6	Аналіз дебіторської заборгованості підприємства та шляхи її оптимізації		
7	Аналіз ділової активності підприємства		
8	Аналіз ефективності використання основних засобів підприємства		
9	Аналіз ефективності грошових потоків підприємства		
10	Аналіз ефективності операційної діяльності підприємства в аспекті забезпечення фінансово-економічної безпеки		
11	Аналіз ефективності фінансової діяльності підприємства		
12	Аналіз забезпеченості підприємства виробничими запасами та ефективності їх використання		
13	Аналіз запасів підприємства та їх оптимізація		
14	Аналіз інвестиційної активності підприємства		
15	Аналіз інвестиційної привабливості підприємства		
16	Аналіз кредиторської заборгованості підприємства		
17	Аналіз ліквідності підприємства		
18	Аналіз наявності, стану та руху основних засобів підприємства		
19	Аналіз нематеріальних активів підприємства		
20	Аналіз оборотних активів підприємства та оцінка ефективності їх використання		

21	Аналіз ознак фінансової кризи на підприємстві та розробка антикризових заходів		
22	Аналіз пасивів підприємства		
23	Аналіз платоспроможності підприємства		
24	Аналіз позикового капіталу підприємства і ефективності його використання		
25	Аналіз прибутку підприємства та визначення резервів його підвищення		
26	Аналіз рентабельності діяльності підприємства та шляхи її підвищення		
27	Аналіз рівнів виробничого та фінансово-виробничого левериджу		
28	Аналіз рівня загрози банкрутства підприємства		
29	Аналіз розподілу та використання прибутку підприємства		
30	Аналіз складу і структури фінансових ресурсів підприємства		
31	Аналіз собівартості реалізованої продукції та шляхів її зменшення		
32	Аналіз фінансового забезпечення поточної фінансово-господарської діяльності підприємства		
33	Аналіз фінансового потенціалу підприємства		
34	Аналіз фінансування активів підприємства		
35	Аналіз формування прибутку підприємства		
36	Аналіз якості та ліквідності грошових потоків підприємства		
37	Експрес-аналіз фінансового стану підприємства		
38	Особливості оцінки фінансового стану акціонерного товариства		
39	Особливості оцінки фінансового стану суб'єкта малого підприємництва		
40	Оцінка джерел фінансування оборотних активів підприємства та оптимізація їх структури		
41	Оцінка ефективності фінансового інвестування підприємства		
42	Оцінка рівня податкового навантаження підприємства		
43	Оцінка структури капіталу підприємства		
44	Рейтингові оцінки фінансового стану підприємств: їх переваги та недоліки		
45	Фінансово-операційний аналіз та шляхи підвищення рентабельності підприємства		

Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»

Характеристика першоджерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	Дичківська О. О. Інноваційний менеджмент : конспект лекцій. Київ : ДІА, 2018. 82 с. Бондаренко В. Г. Історія України. Львів, 2017. 153 с. Лазор О. Я. Державне управління у сфері реалізації екологічної політики в Україні: організаційно-правові засади : монографія. Львів : Ліга-Прес, 2003. 542 с. Гурманова Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., переробл. та допов. Київ : ЦУЛ, 2017. 193 с
Два автори	Мартиненко З. Е., Макар І. В. Управління підприємством: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2017. 296 с. Білоус С. І., Корнійчук В. П. Філософія освіти : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2016. 176 с.
Три автори	Гарнавська Г. Я., Марценюк Н. С., Герасимова Т. М. Фінанси : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2017. 412 с. Пустовенко В. В., Максименко І. Л., Яким А.С. Безпека життєдіяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2017. 348 с.
Чотири автори	Інновації : навч. посіб. / Гуревич Д. Т., Чекан О. С., Грибан О. М., Макарова В. В. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 389 с. Вища математика : конспект лекцій / Ткачук Т.С. та ін. Київ, 2015. 82 с
П'ять і більше авторів	Операційний менеджмент : підручник / С. М. Поплавська та ін. Київ : ЦУЛ, 2011. 267 с. Охорона праці : навч. посіб. / О. І. Подольська та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2017. 264 с. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України : станом на 10 жовт. 2017 р. / К. І. Мягченко та ін. ; за заг. ред. І. М. Ливанова. Київ : ЦУЛ, 2017. 428 с
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	Веретенко В. В. Міжнародний маркетинг : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Марценюка. Київ, 2015. 374 с. Бутенко М. П., Качур В. П., Петренко С. В. Психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Дутко. Київ : ЦУЛ, 2017. 332 с
Багатотомні видання	Енциклопедія рослин / редкол.: І. М. Деркач та ін. Київ : ЦУЛ, 2016. Т. 8. 812 с. Безруков В. Д. Поэзия : в 2 т. / ред. изд.: Л. Г. Мороз, А. Г. Мягченко; авт. вступ. ст. А. В. Сипина. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2016. Т. 2. 206 с.

	Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницького, 2017. Т. 1. 382 с.
Законодавчі та нормативні документи	Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2015. 98 с. 2. Конституція України : станом на 1 жовтня 2017 р. / Верховна Рада України. Київ : Право, 2017. 93 с. Про вищу освіту : Закон України від 05.09.2016 р. № 2145-VIII. Голос України. 2016. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. Податковий кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 48-49. Ст. 536. Про освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2018. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.09.2023). Питання соціального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2017 р. № 1060. Офіційний вісник України. 2018. № 5. С. 430–443. Про інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2019-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2018 р. № 43/2018. Урядовий кур'єр. 2018. 23 лют. (№ 35). С. 10
Стандарти	ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація)
Статті з продовжуючих та періодичних видань	Якобчук В. П. Стратегічні пріоритети інноваційного розвитку підприємництва в аграрній сфері. Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Сер. Економіка. 2013. Вип. 148. С. 31–34. Масловська Л. Ц., Савчук В. А. Оцінка результативності і ефективності виробництва органічної агропродовольчої продукції. Агросвіт. 2016. № 6. С. 23–28. Акмеологічні засади публічного управління / Є. І. Ходаківський та ін. Вісник ЖНАЕУ. 2017. № 1, т. 2. С. 45–58. Dankevych Ye. M., Dankevych V. Ye., Chaikin O. V. Ukraine agricultural land market formation preconditions. Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis. 2017. Vol. 65, №. 1. P. 259–271.
Тези доповідей, матеріали конференцій	Зінчук Т. О. Економічні наслідки впливу продовольчих органічних відходів на природні ресурси світу. Органічне виробництво і продовольча безпека : зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир : Полісся, 2014. С. 103–108. Скидан О. В., Судак Г. В. Розвиток сільськогосподарського підприємництва на кооперативних засадах. Кооперативні читання: 2013 рік : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 4–6 квіт. 2013 р. Житомир : ЖНАЕУ, 2013. С. 87–91.